

EPHEMERIS EPIGRAPHICA

CORPORIS INSCRIPTIONVM LATINARVM SVPPLEMENTVM

EDITA IVSSV

INSTITVTI ARCHAEOLOGICI ROMANI

MDCCCLXXII

VENIT
ROMAE APVD INSTITVTVM
BEROLINI APVD GEORGIVM REIMERVM
1872

Cum eo perventum esset, ut inscriptiones Latinae per tria fere saecula neglectae et tantum non derelictae publice prodire inciperent opera eorum, quos Academia Scientiarum Berolinensis ei negotio praefecit, collectae recognitae expurgatae, eidem Academiae visum est quam primum curam agere, ut postea repertae item componerentur supplementorumque deinceps edendorum tamquam quaedam fundamenta statim iacerentur. Nam ut ei qui domum aedificavit item incumbit, ut iusto tempore instauret eam et reficiat, ita qui eiusmodi corpus condunt, ingentem laborem perire sinunt et quod factum est rursus quodammodo infectum reddunt, si eam curam tempore finiri patiuntur sua natura perpetuam neque intellegunt opus esse praeter corpus ipsum additamentis ad id continuis. Haec enim est horum studiorum condicio, ut quae quotidie effodiuntur tam in Italia quam per imperii Romani quod fuit provincias, ea si quidem statim eduntur, inserantur ephemeridibus potissimum et academiarum maiorum minorumve actis et libellis in municipalium potius et provincialium gratiam quam eruditorum omnium scriptis, praeterea multa eorum ne prodeant quidem, cum occasio edendi deficiat. Ita fit, ut quae fors obtulit plerumque post annos demum iis innotescant quorum interest. Sane qui in his studiis operam posuit si cogitabit, qua molitione opus foret ad inscriptionum per hos decem annos proximos inventarum iustam notitiam comparandam, non negabit, nisi cura eadem, qua ad corpus inscriptionum Latinarum tandem aliquando pervenimus, post id absolutum strenue continuetur, post alios decem annos in inscriptionibus qui elaborent rursus nescituros esse, instrumentum necessarium unde sumant.

Habet autem ut opus ita continuatio suam difficultatem. Nam supplementa cum ut ipsum Corpus secundum regiones distribuenda sint, quotannis particulatim edi non possunt; neque onerandum est Corpus I. L. additamentorum fasciculis propter ipsum numerum molestis, neque committendum, ut ad prima quaeque apographa plerumque inscriptiones in eo edantur saepe mendosissima. Rursus autem magnopere optandum est, ut si non omnia certe potiora et graviora cum harum rerum studiosis omnibus quam primum communificentur. Haec diversa et quodammodo contraria ut quantum fieri potest conciliarentur, Academia quae nova sive in libris editis sive epistulis virorum doctorum afferantur statim examinari iussit et in collectanea referri, editionem vero supplementorum non fieri nisi per intervalla maiora et postmodum demum prout ea succreverint definienda, interim vero ea, quibus litterarum Latinarum studiosi non sine incommodo diutius careant, statim edi ephemeride ad id unum destinata. Eius negotii et maxime ephemeridis edendae curam iis potissimum demandavit, qui instituto archaeologico Romano iam ipsius Academiae auspiciis recto praefecti sunt. Nam ut Italia et in Italia maxime urbs aeterna horum studiorum origo est et domicilium, ita Institutum illud ad id ipsum, quo nos tendimus, etiam ante sponte sua tetendit nullumque hodie extat promptuarium inscriptionum Latinarum nuper repertarum minus imperfectum quam sunt acta eius maiora minoraque. Iam Ephemeris haec licet ibi edatur, ubi editur Corpus, cuius non est nisi accessio aliqua et auctarium, erit et ipsa Instituti archaeologici Romani, speramusque fore, ut coniunctis curis Italorum Germanorumque, quorum illis haec studia patria sunt, his iam adoptiva, adiunctis item ceterarum nationum a communibus litterarum studiis non abhorrentium officiis, hic inscriptionum Latinarum recens repertarum thesaurus per annos futuros fontis perpetui instar scaturiat.

Verum est fontem adhuc minime scaturrire, immo vix stillare. Nam cum nobis proposuerimus edita demum volumina Corporis I. L. hisce nostris pagellis supplere, adhuc tria tantum prodierunt antiquissimarum, Hispanicarum, Pompeianarum penicillo stilove scriptarum. Erunt igitur qui nos reprehendant propter praeproperam festinationem; sed videant, ne fallantur. Nam est aliquid in tali re coepisse. Deinde antiquissimarum syllogen ante hos octo annos editam supplementum vel hodie requirere periti non negabunt, nec spernent quas dabimus Hispanas et Pompeianas licet numero non ita multas. Prae-

terea haec ephemeris etsi eapropter instituta est, ut Corpus suppleat, eadem aliud quoque sequitur. Multa quae pertinent ad inscriptiones Latinas recte recognoscendas et plene explicandas cum non satis commode inserantur ephemeridibus iis, quae rebus litterisque antiquis universis illustrandis destinatae sunt (nam ut in aliis artibus, ita in hac nostra quoque pleraque sunt minuta abdita a communi philologorum corona procul habenda eademque tamen nobis utilia necessariaque), ea in ephemeride epigraphica locum invenient et certum et modestum et suum; eamque ita destinamus supplementis illis, ut ubi spatium superest, quaestiones epigraphicae in ea pertractentur. Quare ut in novas aedes primus locator recipitur quilibet ex multisneque ita severe cum eo rationes putantur, ita qui haec legunt non contemnent ephemeridem propter supplementa rara adhuc et exilia primorum fasciculorum, commentariolisque nostris interim sibi satisfieri patientur, quos confidimus aliquando locum cessuros esse auctariis uberioribus, maxime ubi prodierit quod iam sub prelo est corpus titulorum urbanorum.

Rogamus itaque, quibus hae litterae cordi sunt, ut hanc ephemeridem suis copiis adiuvere velint tam inscriptionibus recens reperitis cum Academia Berolinensi Institutove Romano editorumve aliquo communicandis quam observationibus, quae ad nostram rem faciunt, suppeditandis. Quae mittentur non scripta lingua Latina, nostra cura Latine vertentur; nam ut in aliis ita in eo quoque ephemeris haec Corpus imitabitur, quod tota Latina erit. Fasciculi prodibunt singulis annis quaterni paginarum non minus septuagenarum. Singulis voluminibus indices adicientur; iidem denuo edentur coniuncti post singula sive quinquennia sive decennia, fere ut fieri solet in Instituti actis reliquis.

Scrpsimus mense Octobri a. 1871.

Romae	GVIL. HENZEN.
	IOH. BAPT. DE ROSSI.
Berolini	THEOD. MOMMSEN.
Dorpati	GVST. WILMANNS.

Inscriptiones in Corpus receptae allegantur nudis numeris voluminis et tituli sic I, 36.

Inscriptiones in Ephemeridem receptae numerantur numeris per eam totam continuatis. Emendationibus receptarum in Corpus numerus similiter praescribitur addito eo loco, quo inscriptio ea de qua agitur edita est in Corpore intra parentheses sic 6 (= I, 45).

ADDITAMENTA AD CORPORIS VOLVMEN I.

AD INSCRIPTIONES BELLO HANNIBALICO ANTERIORES.

1 (ad I, 36; cf. I p. 553). Post ANNORV litterae M vestigia inveniri ulla negat Ritschellius in supplemento III¹⁾ p. XX lapide denuo inspecto.

2 (ad I, 38; cf. I p. 553). Idem ait l. c. p. XXI in lapide esse ACCVMV-LAVI.

3 litteris vetustis in fragmento columnae. De marmoris natura differunt periti; Altinius habuit pro eo q. d. *palombino*, Martinorius apud Garruccium pro eo q. d. *carnagione*, Ponzi geologus apud eundem pro eo q. d. *maiolica* effosso ex montibus Corniculanis. Rep. ad duodecimum lapidem viae Ostiensis *nella tenuta di Malafede*. Deinde apud sculptorem Fabium Altinium. Iam in cavaedio musei Lateranensis.

VI \ II
C·CINICIO
AIDILEPII
PLEIB·PROPAVLQ

Henzenus *Bull.* 1869 p. 267 qui vidit et ab eodem Ritschellius in opusc. philolog. 2, 776. Misit Mommseno Benndorfius. Garruccius *de' canoni epigrafici di Frid. Ritschl* ex *ephemeride Civiltà cattolica* ser. 7 vol. 9 p. 40 sq. addita imagine lithographica.

Tota inscriptio cum obscura sit, de eo quod solum fere intellegitur *pleib-pro pleb-*, egit l. c. Ritschellius. Extremum vocabulum legendum esse PRO-

¹⁾ 'Priscae Latinitatis epigraphicae supplementa' quinque edita Bonnae a Fridrico Ritschelio et quidem primum (pp. XVII) a. 1862, secundum (pp. XII) a. 1863, tertium (pp. XXII) a. eodem, quartum (pp. XVIII) a. 1864, quintum (pp. XXI) a. eodem, sic ut supra factum est a nobis allegabuntur.

BAVEQ monuit Henzenus; utrum sit *probave(re)q(ue)* an *probave(t)q(ue)*, nescimus. Garruccius quod proposuit, scripturam duobus ordinibus dispositam esse contendens,C · CINCI | AIDILE | PLEIB | OPVS (legit PVΣ) | PROB-VERO (legit ΠAVEFO), id quatenus a nostra lectione discedit totum ficticium esse testantur Henzenus Corssenque, qui ipsum lapidem totum detritum et confractum cum imagine Garrucciana diligenter contulerunt.

- 4 in magno lapide Albano, qui Tibure dicitur repertus esse; nunc est Romae in vinea Grandi prope circum Maxentii.

AID · CVR · VE/
 ITERNIS · LOc
 AVIT · EISDE
 M · AID · PL · PROB

Bormannus qui vidit *Bull.* 1869 p. 268.

..... aid(ilis) cur(ulis) Ve[l]iterns(?) lo[c]avit, eisdem aid(ilis) pl(ebei) prob(avit). In VE/ITERNS quid lateat, nescio.

POCVLA.

- 5 in poculo nigro picturis albis, quod ubi repertum sit ignoratur; Romae attulit homo regionis Clusinae. Simillimum est Volcani poculo (I, 50).

AISCLAPI · POCOCOLOM sic
 puer volans d. praeferi-
 culum, s. pateram tenens

Brunn, qui descripsit, *Bull. dell' inst. arch.* 1864 p. 24; Ritschl suppl. V p. IX et pictam tab. V A; Ariod. Fabretti C. I. Ital. CCCXIV, LXV.

De ai diphthongo in verbo *Aisclapi* cf. Corssenum *Vocalismus* (ed. 2) I 682. Formam Graecam eam, quae invenitur in aere Bononiensi (*Ann. dell' inst. arch.* 1834 p. 223 tab. E), ΑΙΣΧΛΑΠΙΟΙ, id est Αιτχλαπίω, cum hac composuit Brunnus. Aesculapius cum inde ab anno demum 463 in Italia cultus sit (cf. Preller mythol. Rom. p. 606), patera post hunc annum picta videtur.

- 6 (= I, 45). Inter alia exemplari antiquitatum Hortae editarum a Fontaninio Romae a. 1708, servato Hortae apud clericum quendam, a nescio quo homine rerum antiquarum curioso post a. 1830 adscripta Carolus Zangemeister repperit poculi picturam proxime accedentem ad eas, quae cernuntur in tabula Ritscheliana X c. d. e., inscripti sic:

CONTRA POCOLO

Inscriptionem eandem esse atque quam secundum relationem Garruccianam nos l. c. proposuimus sic: COERAE POCOLO probabile est; ab explicatione autem satius est adhuc abstinere.

VASCULA CALENA.

7a in parte interiore patellae cretae nigrae litteris prominentibus circa figuras Bacchicae pompae ad aediculam tendentis similiter forma impressas. Initium et finis inscriptionis trium litterarum fere spatio distincta sunt. Rep. Tarquiniis.

L · CANOLEIOS · L · F · FECIT · CALENOS

O. Benndorf *Bull. dell' Inst.* 1866 p. 243 qui vidit.

b (= I, 53) in altera simili, ex qua media prostat Sileni figura dimidia, circa quam inscriptio est serto circumdata. Rep. Caere a. 1834, nunc adservatur Parisiis in museo monetario publico male restituta.

L · CANOLEIV · L · F · FECIT · CALENV

Haec legitur I, 53 sic ut vasculi resarcinatores eam male composuerant et interpolaverant. Accurate inspecto vasculo Detlefsenus (*Gerhard archäol. Zeitung* 1863 p. 74*) intellexit hodie non superesse ex antiqua inscriptione nisi ea quae supra dedi litteris rectis; quae dantur inclinatis, accesserunt ex exemplo Krameriano, qui quaedam vidit postea deperdita. Plura quam supplevimus spatium recipere Detlefsenus negavit; scriptum fuisse necesse esse in testa CANOLEIV et CALENV. [Quae olim contra Detlefsenum scripsi l. c. p. 78 motus singulari admodum et paene mirifica nominis forma, iam refutata sunt reperto vasculo simili eo quod edidit Benndorfius. TH. M.]

8a litteris in circulum formatis, sed ut de principio constet propter ornamenta interposita, non scriptis, sed signaculo impressis, ut promineant, in patellae cretae nigrae fundo. Rep. Tarquiniis, nunc Petroburgi in museo.

RHETVS · GABINIO · C · S · CALEBVS · RHIC · TH ·

c litterae verbi RHIC fortasse i inscriptam esse adnotat Henzenus.

b in altera simili litteris melioribus ibidem rep. ibidemque nunc servata.

RHETVS · GABINIVS · C · S · I · CALEBVS · FECIT

c in tertia simili ibidem rep.

RETVS · GABINIO · C // CALEBVS · FECIT · E ·

r littera nominis RETVS eius formae est ut paene pro R haberi possit; litterae T · E in fine restituae sunt ab eo qui patellam fractam resarcivit.

Primam et secundam descripsit Henzenus *Bull. dell' inst. arch.* 1871 p. 153, tertiam O. Benndorf ibidem 1866 p. 242.

Retus nomen id ipsum est quod RHETVS scribitur I. Neap. 2383 sq. 5456 usurpatum ibi de hominibus condicionis libertinae. Gentilicium nomen cum adsit, elementa quae sunt C · S explicationem quae sponte se offert *Gai servus* non recipiunt, ut fortasse cogitandum sit de interpretatione *cum suis*. — De vasorum fictilium fabricis Campanis cf. Marquardt *Handbuch*

V 2 p. 254; Büchschütz *die Hauptstätten des Gewerbefleißes* cet. p. 24; Blümner, *die gewerbliche Thätigkeit der Völker des klassischen Alterthums* p. 116. — Postrema verba in *a* et *c* Garruccius legit: *fec(it) te*, cum in *b* sit: *fecit*. [Mihi quoque, cum hanc editam vidi, in mentem ea revocavit formulam *cum suis* in sacris sepulcralibusque aetatis imperatoriae obviam, quae etiam primis litteris notata reperitur aliquoties (ut Orell. 4506); quamquam eiusmodi tituli et aetatis et regionis diversae ad hunc explicandum proprie non faciunt. Etiam magis placeret *cum servis*. Sed fortasse adquiescendum est in interpretatione sollemni; nam etiam apud Ciceronem ad fam. 5, 20, 2 qui libertinus est *servus* dicitur potestque defendi servorum familiaeque vocabula olim ad libertinos quoque pertinuisse. In fine si quid est praeter *fecit*, certe qui explicat *fec(it) te(stam)*, paullo minus ab artis legibus recedet quam ibi inserens adlocutionem figuli ad ollam. TH. M.]

9 patella cretacea nigra litteris eminentibus intus scriptis, rep. Calibus, Mommseno visa Neapoli a. 1845 vel 1846, nunc Parisiis in museo baronis de Witte.

C · GABINIO // T · N · CALIINO

Descripserunt Mommsenus I. Neap. 6307, 24 et Detlefsenus apud Gerhardum *archäol. Zeitung* 1863 p. 71*. Pictam dedit Michaelis ibidem 1863 p. 43 tab. 173 n. 4.

10 in patella cretacea nigra, ex qua media prostare videtur flos radiatus, circa quem inscriptio est litteris prominentibus valde detritis. Caere rep.

.. GABINIUS · L · F · FIICIT

Ita legere sibi visus est H. Brunn *Bull. dell' inst. arch.* 1865 p. 221. Garrucci *canoni epigrafici* p. 10.

Initio lacunam indicavi ego, praenomen enim deesse non potest. L · GABINIO Garr.

11 in frusto patellae(?), in Sicilia rep., ex qua media prostat Scyllae figura.

L · GABINIO

Caylus *Recueil* (1759) p. 85 tab. III 22, 4; composuit cum proxime relata Brunnus.

12a in patella cretacea nigra scriptum intus litteris prominentibus inter caelaturam, quae repraesentat Scyllam pisces crocodilum. Et elementa et caelatura simul impressae sunt eadem forma. Calibus reperta.

K · ATILIO

Novius per Neigebaurum misit Gerardo (*arch. Anzeiger* 1863 p. 79*).

b in altera simili, in qua praeter inscriptionem ranula et cancer impressi inveniuntur. Neapoli emit Piot Parisinus.

· IC · ATILIO

Repperit Detlefsenus ediditque apud Gerhardum *archäol. Zeitung* 1863 p. 13*; vidit etiam Mommsenus l. c. p. 79*. Ab illo Ritschl suppl. II p. 10. Picta datur delineata a Detlefseno tam apud Ritschelium l. c. tab. n. C quam in ephemeride Gerhardsiana 1863 p. 43 tab. 173 n. 3.

Prima littera patellae Parisinae sic est IC; lineolam, qua iunguntur I et C in pictura Detlefseni, in ipsa patella cerni negavit Mommsenus l. c. Littera K similiter formata redit in titulo Umbro tabulae Ritscheliana LXXIII A.

13 in patera cretacea nigra ornata litteris pervetustis signaculo impressis. Rep. Vulcis inter a. 1835 et 1837. Extat Romae in museo Gregoriano.

C · POFIAI

Museum Gregorianum II, 102, 2. 2a; Benndorf *Bull. dell' inst. arch.* 1866 p. 244, cui descriptam dedit R. Schoene.

14 in patella cretacea nigra inter folia caelati operis item forma expressae sunt litterae hae pervetustae. Toscanellae apud Valerium.

ΛΑΡΙ

O. Benndorf *Bull. dell' inst. arch.* 1866 p. 244, qui vidit.

[Inscriptiones quas supra rettulimus n. 7—14 eiusdem fere originis et aetatis esse dubitari non potest. Differunt a fabrilibus inscriptionibus aetatis posterioris eo, quod non leguntur extrinsecus in fundo vasculi, sed intus inter anaglypha, quorum partem faciunt iisdem formis litterisque et ipsis eminentibus expressae. Patellae profectae ex figlinis cum aliorum tum Gabiniorum Calenis originem eam plerumque indicant modo oppidi vocabulo enuntiato, quod est *Calebus*, modo ethnico *Caleni*, id enim cognomen non esse iam constat. Inventae sunt aliae ipsis Calibus (n. 9. 12a) vel certe in Campania (n. 12b), aliae exteris scilicet venditae in Etruria Tarquiniiis (n. 7a. 8a. b. c.) Vulcis (n. 13) Toscanellae (n. 14) Caere (n. 7b. 10), fortasse etiam in Sicilia (n. 11). Nomen quod inscriptum habent, aut figuli aut, si magis placet, caelatoris, in omnibus videtur efferri casu primo; nam de tertio, quem olim parte tantum eorum cognita in quibusdam scriptum esse putavi, iam cogitari non potest. Sane quod primus casus sic finit modo in *os* (n. 7a), modo in *us* (n. 8a. b. c. 10), modo in *o* (n. 8a. c. 9. 11. 12a. b), modo in *u* (n. 7b), ut adeo in eodem vasculo *us* et *o* coniuncta reperiantur (n. 8a. c), mirum est. Sed fortasse etiam eo tempore, quo nominativus plerumque in *os* vel *o* efferebatur, *us* et *u* simul in usu fuerunt, ut I, 62 legitur in eadem lamina *Placentios* et *Placentius*, item n. 19 *Silanus* et *ebrios*, *Ilios* cet., n. 24 *Painiscos* et *Pilipus*. Cf. Corssen *Vocalismus* 2, 92. TH. M.]

15 in manubrio ex creta alba servato in museo Kircheriano.

Γ · ΛΙΣΙ

Descripsit nobis Zangemeister. Ed. Garrucci *graffiti di Pompei* p. 25 (inde Ritschl tab. XI K) neque descriptione vasculi addita neque loco ubi extaret indicato; unde Benndorfius adiecit Calenis. Iam utroque patefacto appare ad ea non pertinere; placuit tamen ponere et ipsum.

16 litteris stilo scriptis in fundo patellae fictilis nigrae. Asculi in museo municipali.

2 A R I A Z

Descripsit de Rossi, testatus litteras rudes esse et remotae vetustatis. Hanc quoque adiecimus, etsi originis naturaeque diversae est.

CISTAE ET SPECVLA PRAENESTINA.

17 (= I, 54). *Nel territorio di Lugnano mia patria diocesi di Palestrina ... si è trovato un curioso monumento che è una grande mole di vaso di metallo di lamina sottile* cet. FICORONI in epistula ad Muratorium scr. 14 Mai. 1738 servataque inter Muratoriana (inde Schoene l. c. p. 152). *Quel pregievolissimo vaso di metallo che insieme colla patera ed una cassetina da riporre forse gli aromi per li sacrificj fu ritrovato pochi anni addietro nel braccio della Labicana vicino alla chiesa di s. Rocco e benchè il Ficoroni, che lo donò al Museo Kircheriano del Collegio Romano, credette che fosse scoperto fra i confini di Palestrina e di Lugnano, mentre fui accertato da chi lo vendè al detto Ficoroni che ritrovollo nell' enunciato sito.* CECCONI *storia di Palestrina* 1756 p. 90, quo testimonio confirmatur, quod de cistae ex ipsis sepulcretis Praenestinis origine coniecerat Mommsenus.

• LIGED • IVEIIE • VINUCVM • VIGNID
NOVIOS • PLAVTIOS • MED ROMAI • FECID

Tongiorgius *Bull. dell' Inst.* 1866 p. 176 et Schoenius *Ann. dell' Inst.* 1866 p. 158 docuerunt FIVEAI legendum esse, non FIVEA; i littera latuit adhuc sub rubigine.

Ad ea quae de inscriptione sub uno cistae pede scripta I p. 553 ex Garruccianis rettulimus, addendum est ante Garruccium iam Marchium (*la cista atletica del museo Kircheriano Romae* 1848 p. 15) legisse ibi vocabulum MA-QOLNIA. Addit is de tribus tantum primis litteris satis constare. Vere elementa quaedam ibi cerni etiam Tongiorgius idoneus testis et autopta Schoenio narravit (p. 156). Ceterum recte sine dubio Schoenius eam inscriptionem a fabro inter opus exaratam credit ideo, ut cuius cistae pes ille esset ne obli-scisceretur, non ut exposita maneret.

18 speculum Praeneste rep. a. 1868; possidebat primum comes Tyskiewicz, nunc Sambon Neapolitanus.

vir	CASTOR	vir barbatus	AMVCOS	vir
nudus		manibus ad		nudus
sinistra		arboris trun-		sinistra
hastam		cum adligatis		hastae
tenens				innixus

Helbig *Bull. dell' Inst.* 1866 p. 14; H. Heydemann *Ann. dell' Inst.* 1869 p. 198 tab. VII 3.

19 Praeneste in cista.

in operculo:

Silenus

EBRIOS

femina in
equo marinovir in
monstro marino

in ipsa cista:

SILANVS	DOXA	ΛΑΟΥΜΕΔΑ	ΑΙΑΞ·ΙΛΙΟΣ	ΛΕΚΕΣ	ΣΟΡΕΣΙΟΣ	ΑΚΜΕΜΕΝΟ	ΙΣΤΟΡ	ΛΑΒΙΣ
Satyr	femina	femina	vir hastae	scriptum	vir hastae	vir	iuuenis	femina
cum	in manu	herniae	innixus	in tabella	duas	baculo	digito	
femina	columbam	innixa	frenis	columnae	tenens	innixus	nasum	
	tenens	fune	equos	adfixa	arae		tangens	
		cervam	duos		innixus			
		ducens	tenens					

equorum capita duo

R. Schoene qui vidit in ann. inst. arch. 1870 p. 335 sq. tab. XXII. XXIII. Pro ΛΑΟΥΜΕΔΑ legi posse etiam ΛΑΥΜΕΔΑ monuit Henzenus.

Quamnam fabulam repraesentare voluerit caelator cum nondum satis explicare potuerint viri eruditi, ne de nominibus quidem omnibus liquet. Qui medius cernitur omnino est Ajax Oileus, nam pro vocabulo Οἰλεύς item reperiri et Ἰλαεύς et apud Latinos auctores *Oileus* (ut Cic. de orat. 2, 66, 265 tuos *Aiaces Oileos*) recte monuit Schoenius, neque audiendus est Corssen (apud Schoenium p. 338) secundum vocabulum nescio quomodo trahens ad nomen equi. Item quod pingitur in tabella ad columnam pendente ΛΕΚΕΣ, recte idem Schoenius vidit non esse alterius equi nomen, quae est opinio Corsseni, sed *leges* vocabulum. *Soresios* obscurum. *Acmemeno* est *Agamemno*; comparavit Corssen quod est I, 1539a *Calvenet(ius)*. *Istor* rursus obscurum, quamquam Graeca radix perspicua est. *Lavis* Corssen credit esse Graecum Λαίς probabiliter. *Laoumeda* mulier Graece dicenda fuit Λαομέδεια vel Λαομέδα, ut Ἀνδρομέδα. *Doxa* ad nomen certe intellegitur. *Silanus*, *ebrios* explicatione non indigent.

20 in cista rep. Praeneste, possessa primum a Pasinatio, nunc ab Anglo Donaldson.

CASTOR

iuenis	iuenis	vir barbatus	Minerva	femina	femina	iuenis
sinistra	dextra	parvis pedibus	dextra hastae,	alata	puer	puer
hastae	hastae	et manibus,	sinistra scuto	sedens		
innixus	innixus	magno ventre	innixa	dextra		
equum	equum	dextra falcem,		sublata		
freno	freno	sinistra clavam				
tenens	tenens	tenens, leonis				
		pelle indutus				

PATER·POVMILIONOM

R. Schoene qui vidit in ann. inst. arch. 1870 p. 344 sq. tab. XXIV. XXV.

PATER POVMILIONOM a dextra ad sinistram scriptum est ut HERCELE I, 56, VICTORIA I, 1500, CASENTER I, 1501 (cf. p. 554 add. ad n. 55). Vocabulum legi posse et POVMILIONOM et POLMILIONOM monuerunt amici Romae degentes. Schoenius observavit sub nomine patris pumilionum repraesentari Pygmaeum.

21 cista aerea nuper Praeneste reperta, nunc Romae apud Martinettium.

Iuppiter (IOVOS) in solio sedens sinistra fulmen tenet, dextram imponit umero Iunonis (IVNO), quae iuxta eum stat. Ab iis aversus adstat Mercurius (MERCVRIS) oculis ad dextram, fortasse in Apollinem, coniectis, dextra caduceum (?) tenens. Iuxta stat Hercules, cuius nomen potest sub robigine latere, pelle leonina amictus et item ad dextram conversus. Ad eum respicit Apollo (ΑΠΟΛΟ), sed discedit tamquam iratus; dextra tenet laurum eamque Hercules prensat. Liberi (LEIBER) barbati, qui proximus est, facies expressa est adversa, videtur autem quae fiunt non attendere. Iuxta eum est vitis. Deinde Victoria (VICTORIA) manibus tractat lineam a qua globuli (margaritae?) apti sunt; iuxta humi iacent clupeus et galea. Prope est Minerva (MENERVA) capite nudo, corpore inclinato, ad dextram conversa, manum dextram imponens ori Martis (MARS). Is multo minore modulo expressus quam ceteri sinistra tenet clupeum, dextra proicit hastam, genibus positus in margine vasis magni crateri similis. Intra quod quae exhibentur lineae mirum in modum inflexae quid sibi velint, non intellegitur. Pone Minervam volat parvula Victoria taeniam, quam manibus tenet, capiti eius impositura. Postremae sunt Diana (DIANA) adversa facie et otiosa, et Fortuna (FORTVNA) amplo vestitu ad sinistram conversa; dextra eius sceptro innititur. — In limite superiore praeter alia ornamenta Cerberi forma facta est.

Cista singulari argumento quod incisum est et nominibus adscriptis insignis cum robigine vehementer correpta esset, iam ita est emundata, ut quae expressa sunt satis agnoscere potuerit Helbigius, quamquam fortasse minores quaedam res adhuc latent. Nomina accurate repraesentavimus supra et argumentum enarravimus a dextra procedentes ad sinistram. Interpretationem rei gestae ab artifice expressae probabilem se non repperisse scribit Helbigius, cui haec omnia debemus.

22 in speculo Praeneste rep.; possident Pasinatii.

TELIS	ΔΙΑΣ	ΑΛΚΥΜΕΝΑ	
femina paene	vir arma	femina	Silenus
nuda, virum	induens	cum lyra	
adiuvans qui		et plectro	
arma induit			

R. Schoene qui vidit ann. inst. arch. 1870 p. 351 sq. tab. XXIV. XXV.

De *Telis* nomine cf. Varro de r. r. 3, 3, 19: *ad hanc rem electis maximis gallinis nec continuo his quas Melicas appellant falso, quod antiqui ut Thetin Thelim dicebant, sic Medicam Melicam vocabant.*

23 speculum prope Praeneste repertum a. 1866; possidebat primum comes Tyskiewicz, nunc Sambonus Neapoli.

vir	vir	PHONICOS · TASEIO FILIOS
barba-	puerum	
tus	amplexus	
gladio	eumque	
stricto	gladio	
alterum	perforans	
aggre-	in ara	
diens	sedens	
TASEOS	LVQORCOS	

Helbig *Bull. dell' Inst.* 1866 p. 14; de Witte *Comptes rendus de l'Académie* 1869 p. 105; H. Heydemann *Ann. dell' inst.* 1869 p. 197 tab. VII 2.

Quod post TASEI cernitur o non pro littera accipiendum, sed puncti loco est.

Lycurgum regem Thraciae cum narrent mente alienatum a Baccho uxorem et filium occidere voluisse, quod hic proponitur ad fabulam diversam spectare videtur nobis ignotam, nec nominatur alibi neque Taseus vel Thaseus, quem qui de speculo egerunt Thasi insulae Thraciae vicinae eponymum esse coniectantur, nec filius eius Philonicus. Nota Graecum x Latine reddi per litteram Q. Non recte Maury apud Wittium in vocabulo eo pro Lycurgo vidit Lupercum.

24 speculum Praeneste rep., nunc apud Augustum Castellani.

MARVAS	PAINISCOS
saltant circa craterem columnae	
impositum	
VIBIS · PILIPVS · CALAVIT	

Benndorf *Bull.* 1867 p. 67; de Witte *Comptes rendus de l'Académie* 1867 p. 52; ann. inst. arch. 1871 p. 119 tab. 29 n. 2.

[Painiscos est Παιίσκος. Nomen si quidem vere est Vibius Philippus, mirum hac aetate, nam ita aut praenomine omisso aut nomine gentilicio alterum utrum iungitur cognomini. Nisi hoc significatur Philippum speculum caelavisse Vibii, quod artificiosius est quam verius, statuendum est in verso ordine proponi nomen Vibii et praenomen Philippi. TH. M.]

TITVLI SEPVLCHRALES PRAENESTINI.

Ad titulos sepulchrales fere centum, quos composuimus I p. 28—31 n. 74—165 et p. 554. 555 n. 1501a—d eruderatos ex necropoli vetusta Praenestina, iam accessit alterum tantum, quos hic dabimus alios ad ectypa Roma sub-

missa, alios ad editionem Henzeni maxime cura paratam in actis instituti archaeologici per hos annos editis, plerosque autem (scilicet quotquot carent asterisco) ab Adolfo Trendelenburg, qui a nobis rogatus ob eam rem mense Octobri a. 1871 Praeneste adiit, diligentissime recognitos vel etiam nunc primum descriptos. Locum, quem in pineis inscriptio occupat, ad eius maxime adnotationes indicavimus itemque formam litterarum ad eius exempla potissimum expressimus. Monuit idem litterae *a* figuras *Λ A A*, item litterae *l* *l l l* *L* ita pingi, ut scriptura ab alia ad aliam per gradus declinet magis quam certa ratione eas distinguat. Litterae *c* formam angularem certam esse I, 158 (ubi *ϸVSORO* legit Trendelenburgius, cum *Q* pro *c* ibi viderint Henzenus Ritscheliussque), eph. 55. 111. Mommsenus I p. 554 statuit, cum titulos ipse vidisset ad quadraginta, remotioris aetatis inscriptiones esse eas, quae in basibus rotundis pinearum modo in margine sive superiore sive inferiore, modo in basi media conscriptae sint, easque videri tribuendas esse saeculo quinto sextove, fortasse etiam septimi initio, contra recentiores esse titulos, qui vel in pineis ipsis vel in basibus quadratis pineae suppositis leguntur, eas enim descendere usque ad postremam reipublicae liberae aetatem. Ea divisio cum post titulos postea in lucem prolatis repetito examini subicienda sit, quod ex parte praeivit Henzenus *Bull.* 1866 p. 134, nos quam accuratissime potuimus, quem quaevis inscriptio locum occupet, indicavimus. Addimus secundum adnotationes Trendelenburgi legi I, 86. 118. 120 in margine superiore basis rotundae pineae; I, 91. 95. 158 in margine inferiore basis rotundae pineae; I, 92. 121. 124. 143 in basi rotundae pineae; I, 136 in basi protomae.

25 in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

M · ACVTI · C · F

Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Cf. I, 83 *C. Aguti C. f.* et titulum sequentem.

26 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868.

SEX · AFILIVS · T · F

Henzenus ad ectypum missum a canonico Praenestino D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

27 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie apud Bonannium.

L · AGVTI

Sic Trendelenburgius et ectypum Henzeno missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

In ed. errore legitur L · ACVTI · A · F.

28 in basi rotunda pineae. Praeneste apud Bonannium.

C · ANCILI · T · F

Descriptit Trendelenburg.

29 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo Barberiniano rep. a. 1863. Hodie apud Bonannium.

L · ANICIO

Henzenus *Bull.* 1863 p. 123 a Cicerchia.

Anicios Praenestinos alios habes I, 75—77.

30 in ipsa pinea litteris parum certis Praeneste in vinea Dominici Cecconi adfini vineae q. d. *la Colombella*. Hodie apud Bonannium.

MAIO · ANICIA · C · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135. Trendelenburgius excepit sic: MMO · A//IA · C · F/.

31 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie in fundo Barberiniano qui dicitur *ai prati*.

C · ANTONIO · M · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

In lapide est M · F, non M · F.

32 in basi quadrata pineae. Rep. Praeneste a Galeassio.

ARACILIA · C · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a Cicerchia, ad quod edidit *Bull.* 1864 p. 21.

33 in basi quadrata pineae. Praeneste rep. in fundo q. d. *la Colombella*, hodie *ai prati*.

ATLIA · A · L

LAIS

Descriptit Trendelenburg.

[Hic titulus et n. 63 eo nomine notabiles sunt, quod cognomen mulieris habent post gentilicium soli ex Praenestinis his. Nam praeterea quae inveniuntur mulierum nomina praeter gentilicium, ei praeponuntur, ut *Euclesis* I, 94; *Gaia* (eph. 49 cf. n. 69); *Cemna*, fortasse pro *Gemina*, I, 99; *Graeca* I, 155; *L(ucia)*, si titulus recte lectus est, eph. 90; *Maio*, i. e. *Maiores*, I, 108. 159. eph. 30. 121. 127 cf. 73; *Maria* I, 149. eph. 64; *Mino*, i. e. *Minor*, I, 78. 97. 153. 161. eph. 44. 80; *Rudia* I, 1501c; *Trtia* vel *Tert.* eph. 51. 108. Haec mulierum nomina, si excipias *Gaiae* et *Tertiae* et dubium *Luciae*, non notantur, sed perscribuntur, cum virorum praenomina paucis ex-

ceptis, quae sunt *Opi* I, 146, *Tirri* eph. 53, *..cio* I, 150, perpetuo notentur. Tria nomina ut in mulieribus nusquam offenduntur, ita in viris quoque rara sunt et fere redeunt ad Oppios solos, quos Praeneste probabile est, ut Romae Cornelios, mature in stirpes discessisse; horum sunt I, 122. 129. 130. 131. eph. 86. Alibi non inveniuntur nisi in titulis I, 110. 135. 156, quorum hic corruptus est; nam *Aris* eph. 57 quid significet, ignoro. TH. M.]

34*¹⁾ Praeneste.

L · AVL I

..... ORCIVIVS

Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

Vereor ne sint duo tituli male coniuncti. — Cf. infra n. 88.

35 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Hodie apud Bonannium.

L · AVL I · L · L

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

36 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

AVLIA

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 166.

37* in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

AVLIA · C · F

Misit Henzenus ectypum acceptum a D. Bonannio, ad quod edidit *Bull.* 1866 p. 134.

38 in basi rotunda pineae. Rep. Praeneste a Galeassio.

V · CAICI

Eadem videtur repetita litteris singularibus haec:

V · C

Prioris tituli ectypum misit Henzenus acceptum a Cicerchia. Edidit *Bull.* 1864 p. 21.

[Praenomina virorum praeter recepta apud Romanos tituli Praenestini dederunt adhuc haec: *K.* I, 107. eph. 49. 102. 103; *Mai.* eph. 78; *Nu.* eph. 109 (cf. *N.* I, 74. 84 cet.); *Opi.* I, 146; *Pes.* eph. 50, quod est *Pescennius* (cf. I, 137); *Pla.* I, 116; *Sta.* I, 103; *Tirri* eph. 53; *Tr.* eph. 78. 99; *V.* I, 75. eph. 38. 120. 123; *..cio* I, 150. TH. M.]

¹⁾ Titulos asterisco distinctos non vidit Trendelenburgius. In reliquis ab eo recognitis nomen eius ibi tantum apposuimus, ubi lectionem emendavit.

39 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

C · CAMELI · C · F

D. Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Cf. I, 1501a et titulos sequentes.

40 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Adhuc ibidem.

CAMELIA

Misit Henzenus ectypum acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

41* in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

CAMELIA · C · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

42 litteris pulchris et vetustis in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

↳ · CAROY

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1867 p. 184.

43 in ipsa pinea litteris non optimis, sed vetustissimis. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

A · CИPOBИИ · M · P

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1867 p. 184.

44 in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

.. ce|STIO · C · P · C · N

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1867 p. 184.

Initio legerunt |OTIO Henzen, |STIO Trendelenburg.

45 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Galeassi.

C · CEST

Bonannius *Bull.* 1867 p. 183.

Cf. I, 93. 94 et titulos sequentes.

46* basis rep. Praeneste a. 1863 in fundo Barberiniano.

CESTIA · Q · F

Henzenus edidit *Bull.* 1863 p. 124 missam a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III D.

47* sotto un busto femminile di pietra calcarea. Praeneste.

CINCIA · C · F

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III E.

48* in basi quadrata pineae. Praeneste rep. a Galeassio.

COLONIA · M · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a Cicerchia ediditque *Bull.* 1864 p. 22.

Cf. *Mino Colonia* I, 97 (cf. p. 555).

49 (= I, 96) in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste rep. in vinea Bandiera, hodie apud Bonannium.

C COMENIAI · K · 'I

Sic exceptit Trendelenburgius, de sola prima littera dubitans. Ad exempla corrupta datur I, 96.

50 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste apud Bonannium.

C · COMIO · PES · F

Descripsit Trendelenburg. Eandem ad ectypum evanidum et imperfectum ed. Henzenus *Bull.* 1869 p. 166 sic: C · COPAIO · P · F.

Eiusdem gentis nomen infra n. 54 sic effertur *Cumia*.

51* in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

TERT · CORIARIA

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

Cf. I, 100.

52 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

C · CRA · P · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

53 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

TIRRI · CRAISVI · TIR · F

Emendavit Trendelenburgius. Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 166.

CRAISVI Trendelenburg, lectionem certam esse testatus, eandemque etiam in ectypo agnovimus. CRIABLI Henzenus dubitans.

54 in ipsa pinea. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

MINO · CVMIA · L · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 164.
Cf. n. 50.

55 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

⋈ · DINDI

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 166; plenius Trendelenburgius.

56 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

CN · DINDI · CN
F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

57 in ipsa pinea. Praeneste rep. Galeassi.

GN · DINDINDI · ARIS · ⋈ F

Ectypum misit Henzenus acceptum a Cicerchia ediditque *Bull.* 1864 p. 22; postea vidit ipse.

DINDINDI errore scriptum esse pro DINDI iudicat Henzenus recte. — Editum est ARIS⋈F; postea Henzenus lapide inspecto videre sibi visus est ARIS · ⋈ F idque nos quoque in ectypo legere videmur, confirmatque Trendelenburgius.

58 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

⋈ · DINDIO · ⋈ · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 164.

59 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Adhuc ibidem.

A · EPOLEIVS · M
F

Emendavit Trendelenburgius. Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Iam confirmatur supplementum I, 105 propositum *EpuLEIA* · C · F.

60 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Adhuc ibidem.

M · EPOLEIO · C · F

Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

61 in ipsa pinea. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Adhuc ibidem.

M · EPVLEIVS · M · F

Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

62 in basi protomae. Praeneste in monasterio patrum trinitariorum discalceatorum.

ETRILIA · IV · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 166.

63* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

ETRILIA · L · F · LONGA

Descripsit F. Matz *Bull.* 1870 p. 105.

ETPILIA Matz.

64 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Adhuc ibidem.

MARIA · FABRICIA

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.
Maria praenomen habes I, 149; Fabricios Praeneste I, 106—108.

65 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

L · FEIDENATI · L · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

66 in ipsa pinea. Praeneste apud Bonannium.

C · FLAVIO · L · F

Descripsit Trendelenburg.

67* in pinea rep. Praeneste a Galeassio.

F · FLAVI · F · F

Henzenus *Bull.* 1864 p. 22 a Cicerchia.

68 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

M · FOVRI

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

69 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste apud Bonannium.

GAIA · HRI

Descripsit Trendelenburg.

70* in basi Praeneste in fundo Barberiniano rep. a. 1863.

SEX · GEMINIO · SEX · F

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III *H.*

71* in protome puellae, quae in aures habet et circa collum lineam margaritarum, rep. Praeneste.

in pectore:

GEMINIA · C · F

CN · VATRONI · VXOR

F. Matz qui vidit *Bull.* 1870 p. 105.

72* in basi rotunda pineae. Praeneste rep. in fundo dicto *la Colombella* m. Sept. a. 1868. Hodie apud Bonannium.

GMINIA · M · F

Descripsit Trendelenburg. Ed. Henzenus ad ectypum missum a Bonannio *Bull.* 1869 p. 165 sic: COMINIA · M · F; sed G littera certa est.

73 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Hodie apud Bonannium.

{ O · CESIA

Trendelenburg descripsit de secunda littera dubitans; D. Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Fuit *Maio* (vel *Mino*) *Gesia*, id est *Gessia*.

74 In basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi vicina fundo qui dicitur *la Colombella*.

L · IVNIVS · C · F

Bonannius *Bull.* 1867 p. 183.

Iunios cf. I, 112. 113.

75* fortasse in basi pineae. Praeneste in vinea Galeassi.

{ LABEONI }

Bonannius *Bull.* 1867 p. 184.

76 in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

Q · MAGOLNI · L · F · L · N

Recognovit Trendelenburg; Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Macolnios Magolniosve vide I, 116—118.

77 in basi quadrata pineae. Praeneste apud Bonannium.

S · MAG

Descripsit Trendelenburg.

78 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

TR · MAMIO · MAI F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

79* Praeneste.

L · MANICI · M · F

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III G. Cicerchia tum cum titulus repertus est ipsum MANICI nomen legit; in ectypo Ritscheli legere non potuit nisi litteras L·MA///I·M//.

80 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie apud Bonannium.

MINO · MATLIA

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

81 in margine inferiore basis quadratae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

MINVCIA · C · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 166.

82* litteris maioribus in basi protomae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

NOVIEIA · L · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a Bonannio, ad quod edidit *Bull.* 1866 p. 134.

83 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie apud Bonannium.

C · OCTAVI · L · L

Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

84* litteris solito maioribus in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

OCTAVIA · Q · F

Bonannius *Bull.* 1867 p. 183.

85* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

M · OPIO · M · F

F. Matz qui vidit *Bull.* 1870 p. 105.

Opios sive Oppios cf. I, 122—132.

86 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste rep. a Galeassio. Hodie apud Bonannium.

Γ · ΟΡ'Ο · CEST

Ectypum misit Henzenus acceptum a Cicerchia ediditque *Bull.* 1864 p. 22.

87* Praeneste.

ΟΡΙΑ · Λ · F

Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

88 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

ORCEVIA · C · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165. Hodie deesse C · F ait Trendelenburgius.

Orcevios, Orcivios, Orcuios cf. I, 133—136, eph. 34. 89.

89 in basi rotunda pineae. Praeneste rep. a Galeassio. Extat apud Cicerchiam.

Q · ORCVIVS · Q · Λ *sic*

Ectypum acceptum a Cicerchia misit Henzenus ediditque *Bull.* 1864 p. 22.

[Notabile est in titulis his Praenestinis inter duos consonantes passim vocalem *e*, raro *a* omitti: ut legitur *Atlia* eph. 33; *Cemna* I, 99, si lectio proba est; *Craisli* eph. 53; *Gminia* eph. 72; *Mgolnia* I, 118, *Matlia* eph. 80; *[N]umtoriai* I, 121; *Orcvio* I, 133, *Orcvius* hic, cum alibi legatur *Orcevius*; *Pescnio*.... I, 137; *Ptronio* eph. 92; *Poldia* eph. 95; *Trtia* eph. 108; *Volntili* eph. 126, cum alibi sit *Volentilius*. TH. M.]

90 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

FACILIA · A · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

91 in basi rotunda pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

Λ · ΓΑΡΙΑ

Ectypa plura, sed evanida omnia misit Henzenus accepta a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135. Emendavit Trendelenburg, adnotans litteras duas paenultimam et ultimam incertas esse.

92 litteris vetustissimis in basi rotunda pineae. Praeneste in vinea Galeassi.

Λ · PTRONIO · C · Λ *sic*

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1867 p. 184.

93 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Adhuc ibidem.

PETRONI · IVNIA

Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

Malumus IVNIA · PETRONI.

94* in basi. Praeneste in fundo Barberiniano rep. a. 1863.

L · PLAVTIO · M · F · L · N

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III F.

Littera postrema dubia est; \ tabula Ritschelii, qui proposuit N probabiliter; M Henzenus. *Plautios* reperies I, 138. 139.

95* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

FOLDIA · C · F

F. Matz qui vidit *Bull.* 1870 p. 105.

96 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

C · PVLLIVS · L · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

97 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

P · PVLI · L · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

98 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

Q · PVIVS · L · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

99 in columna. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. Adhuc ibidem.

TR · PVPI · M · L

Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

100 in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Hodie apud Bonannium.

.. OSCI · C · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

Cf. I, 143.

101 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Adhuc ibidem.

L · SAMIARI · C · F

Ad ectypum acceptum a D. Bonannio, quod nos non vidimus, Henzenus edidit *Bull.* 1866 p. 135. Trendelenburg legit SAMNIARI, de F littera dubitans.

102* litteris solito maioribus in basi pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

C · SATRICANI · K · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 134.

[Titulus hic quique sequuntur soli fere probant, quicumque Praenestorum non concepti sint casu primo, ad secundum revocandos esse, non ad tertium; nam mulierum, ut I, 147 *Sehiai L. Opi*, tam ad genetivum accommodari possunt quam ad tertium, virorum autem plerique in *i* finientes tam ad nominativum quam ad genetivum. At cum, certe secundum leges nomenclaturae Romanae, *Satricanus* requiratur, hic genetivus intellegendus est. Quamquam titulo fracto eph. 129, in quo est ICANIA, potest defendi gentilicii formam Praenestinam fuisse Satricanium. TH. M.]

103 Praeneste.

K · SATRICANI · K · F

Ectypum misit Henzenus. — Quam in basi quadrata pineae apud Bonannium Trendelenburgius vidit ICANI · K · F, aut haec est fracta aut ea quae praecedit.

104* in pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi.

/ SATRICANI
L · F

Dedimus ad ectypum. Henzenus *Bull.* 1866 p. 134 a D. Bonannio acceptam edidit sic: L · SATRICANI ·

105 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

M · SAVFEIVS · C · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

Cf. I, 145. 146.

106 litteris solito maioribus in basi quadrata pineae. Praeneste apud Bonannium.

SAVFE

Descripsit Trendelenburg.

107* in basi. Praeneste in fundo Barberiniano rep. a. 1863.

SAVFEIA

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III C;
Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

108 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto
la Colombella rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

TRTIA · SAVFIA sic

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

109 in basi rotunda pineae. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. *Hodie*
apud Bonannium.

ℓ · SHVICIO · NV · F

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866
p. 135.

Litterae certae sunt omnes, etiam tertia, quam pro *e* habendam esse tituli
Seliciorum Praenestini I, 148. 149. eph. 110 demonstrant.

110 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo Hann. Bernardini. *Adhuc*
ibidem.

M · SELICIVS

C · F

Emendavit Trendelenburg. Bonannius *Bull.* 1870 p. 106.

111 sopra la piramide di pigna. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. *Adhuc*
ibidem.

SERVIA · M · F

⟨ INSI · VXOR

Ectypum misit Henzenus acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866
p. 135.

112* in basi. Praeneste in fundo Barberiniano rep. a. 1863.

C · TAPIO · SEX · ℓ

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia; Ritschl suppl. III p. VI tab. III I.
Tampios Tapiosve vide I, 150. 151. 1501b.

113* in pinea. Praeneste repperit Galeassius.

ℓ · TAMPPIO

Ectypum non satis evidens misit Henzenus a Cicerchia acceptum ediditque
Bull. 1864 p. 22.

114 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie apud Bonannium.

M · TAMP · C · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

115* in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868.

M · TAMP · M · F

Misit D. Bonannius 1869 p. 165.

116 in margine inferiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

Q · TEREVNI · M · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

117 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie apud Bonannium.

TERENTIA · C · F

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

118 in ipsa pinea. Praeneste in vinea Dom. Cecconi. Hodie apud Bonannium.

TITIA · T · F

Misit Henzenus ectypum acceptum a D. Bonannio ediditque *Bull.* 1866 p. 135.

Cf. I, 152.

119 in basi quadrata pineae. Praeneste in vinea Galeassi. Hodie in domo advocati Cicerchia *al corso* n. 105.

TITOLEIAI · M · F

Emendavit Trendelenburg. Non recte Bonannius *Bull.* 1867 p. 183.

Post primum τ fortasse adest punctum, certe interstitium.

120 in basi quadrata pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. Hodie *ai prati*.

V · TONDI · M

L

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

121* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

MAIO TVTIA · Q · F

F. Matz, qui vidit, *Bull.* 1870 p. 105.

Cf. I, 153 MIN · TVTIA.

122* Praeneste.

VATRONIVS

Henzenus *Bull.* 1863 p. 124 a Cicerchia.

Cf. I, 155.

123 in basi rotunda pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

V · VATRONIVS

Bonannius *Bull.* 1869 p. 165.

124* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

VEHILIA · M · F

F. Matz, qui vidit, *Bull.* 1870 p. 105.

Cf. I, 157.

125* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

VETTEIAI · T · F

F. Matz, qui vidit, *Bull.* 1870 p. 105.

126 in margine superiore basis rotundae pineae. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

C · VOLNTILI · C · V sic

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 165.

127 in ipsa pinea. Praeneste in fundo dicto *la Colombella* rep. m. Sept. a. 1868. *Hodie ai prati.*

MAIO · VOLENTILIA

Henzenus ad ectypum missum a D. Bonannio *Bull.* 1869 p. 164.

128* Praeneste.

F · GRECIA

Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

Corrupta videtur.

129 in basi rotunda pineae. Praeneste apud Bonannium.

LUCANIA

Descripsit Trendelenburg.

130* Praeneste.

..... \ . Q . F

Bonannius *Bull.* 1870 p. 105.

131* Praeneste rep., nunc Romae apud Fortunatium.

..... S . L . F

F. Matz, qui vidit, *Bull.* 1870 p. 105.

132—138 Laminae aeneae da una collezione di oggetti antichi formata in una città della Basilicata (Lucania) FABRETTI. Nunc in museo Taurinensi publico.

132 OV · AFARIES · OV

133 OV · CAISIDIS · OV

ab altera parte:

134 TR · PLATORIVS · TR

135 NO · COMNI · NO

136 N · MARAIES · N

137 C · SOIES · MIN

138 L · VILLIVS · V · F

Descripsit Mommsenus. Edidit Ariod. Fabretti *Atti e Memorie della Deputazione di storia patria per la Romagna III* (Bologna 1868) p. 155 sq. et C. I. Ital. CCCXIII. LVIII bis A—F. N. 123 ligno incisam idem dat in glossario p. 1681.

Ad patrum nomina filius in una tantum additur n. 138 omnium sine dubio recentissima. Praenomina sunt *G(aius)* n. 137, *L(ucius)* n. 138, *Min(atius)* n. 137, *No(vius)* n. 135, *N(umerius)* n. 136, *Ov(ius)* n. 132. 133, *Tr(ebius)* n. 134, *V(ibius)* n. 138. Inter gentilicia nomina *Afarium*, *Caesidium*, *Platorium*, *Soium* (Grut. 828, 11), *Villium* nota sunt; *Maraies* videtur esse Marius (cf. Mommsenus *Unterit. Dial.* p. 277), *Comni* fortasse Cominius. Ceterum hos titulos recepimus quidem, cum pertineant ad antiquam litteraturam Latinam illustrandam, sed plerosque eorum Oscos magis esse Latinis litteris scriptos quam vere Latinos demonstrat et omissio filii et nominativus secundae declinationis finiens in *es* et praenominum non Romanorum prae receptis apud

Romanos frequentia. Idem iudicium facimus de tessera eburnea Romam allata ad Saulinium ex agro Tarricinensi sic inscripta:

STATIS · CLÓIL · C

quam edidit Brunnus *Bull.* 1864 p. 37. Denique titulum in Paelignis repertum hunc (*Bull.* 1865 p. 37, *Ann.* 1866 p. 118 sq.):

T · VIITIO | DVNO | DIDIIT | HIIRCLÓ | IOVIO | BRAT | DATA

recte docuit Corssen nequaquam Latinum esse, cum praesertim *brat* vocabulum interpretationis incertae alibi quoque redeat in titulis Osci.

G. WILMANN.

ADDITAMENTA

AD FASTOS ANNI IVLIANI

(vol. I p. 293 — 412).

Fastorum anni Iuliani quae tenebamus exemplaria aucta sunt uno, nempe eo quod effossionibus in luco deae Diae nostri regis iussu institutis per a. 1867 et 1868 inter actorum Arvalium reliquias repertum est, publici autem iuris factum ab Henzeno in relatione de iisdem effossionibus edita Romae a. 1868 p. 84—93. Nos secundum huius ephemeridis institutum reservata ipsius tabulae repraesentatione corporis voluminibus postea prodituris interim referemus quaecunque in reliquiis iis continentur ita digesta, ut digessimus in primo volumine exemplaria eo tempore nota.

Inscriptionis uno versu maximis litteris scriptae particula superest haec:

(desunt litterae c. 37) *MP · MAG · FRAT · ARVAL* (desunt litterae c. 5)

Apparet magistrum aliquem collegii eos fastos in luco sacro proposuisse iisque nomen praescripsisse. Qui cum *[i]mp(erator)* appelletur, recte observavit Henzenus hic non significari imperatorem qui rebus praeesset; nam extremis annis Augusti, quo tempore fastos hos scriptos esse mox demonstrabimus, neque Augusti neque Tiberii nomen in *imp.* nudum designere potuit. Nummi certe lapidesque inter honores Augusti et Tiberii imperatorum raro ultimo loco collocant neque iterationis indicationem omittere solent. Iam cum Augustus post rem publicam constitutam a. 727 imperatoris honorem propter ipsum nomen invidiosum et periculosum non concedere soleret nisi proxime coniunctis cum domo imperatoria, non crediderim ullum eo tempore in vivis fuisse imperatoris honore ornatum praeter ipsos illos, qui rebus praeerant, et Germanicum imperatorem appellatum bis, quarum acclamationum altera sive prior sive posterior facta est anno p. Chr. 14 paucis post Augusti excessum mensibus (Tac. ann. 1, 58). Eundem in collegium fratrum Arvalium vivo etiamtum Augusto cooptatum esse acta ostendunt anni p. Chr. 14, quamquam miro errore Marinius eius nomen ita non agnovit, ut inauditum inde Tiberii agnomen effecerit. Quare fortasse non errabit, qui extremis Augusti annis ipsique Germanico hos fastos tribuit. Excipiendus tamen est Augusti postremus p. Chr. 14, quo anno alium magistrum collegio praefuisse ex actis modo citatis constat.